

СИМВОЛІКА КОЛЬОРІВ ЯК ЗАСІБ МАНІПУЛЯЦІЇ ТА КОНСОЛІДАЦІЇ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

У даній роботі проаналізовано, на прикладі політичних революцій, основні асоціації пов'язані із сприйняттям кольору, досліджено теоретичні та практичні аспекти впливу кольорів на свідомість та активність суспільства.

Ключові слова: комунікологія, комунікативний вплив, маніпуляція, механізм колірних переваг, символіка кольору.

Abstract

In this work, on the example of political revolutions, the analysis of major associations related to color perception is conducted, explore the theoretical and practical aspects of the influence of color on the consciousness and activity of society.

Keywords: communication science, communicative influence, manipulation, mechanism of color preferences, symbolism of color.

Однією з найбільш застосовуваних та найефективніших моделей маніпуляції прийнято вважати психологічну модель. Головною її характеристикою є застосування автоматичних підсвідомих реакцій людини на певні подразники та стимули, які здатні викликати бажаний логаритм дій.

З п'яти органів чуття людини для сприйняття, а отже й для підсвідомого та маніпулятивного впливу, найбільше значення має зорова система. Практика застосування кольорів з метою здійснення впливу на психіку людини вже давно використовується в політичній, маркетинговій та медіа-сфері.

У сучасному світі в історії розвитку людського суспільства можна знайти безліч прикладів різного соціокультурного сприйняття того або іншого кольору, але при цьому деякі кольори набули універсальних, об'єднувальних характеристик для людей не залежно від їх культурного досвіду й традицій.

Так, наприклад, наприкінці ХХ століття виникає таке поняття як «кольорова» революція, під яким розуміють акти протесту, що відбуваються доволі мирно, принаймні без застосування вогнепальної зброї, та мають ненасильницький характер. Теоретиком й основоположником «кольорових» революцій вважають американського науковця Джина Шарпа, який у монографії «Від диктатури до демократії» доводить, що основою успіху у стратегії протесту має бути демонстративно мирний саботаж (політичний, економічний, соціальний) більшості. Обов'язковим атрибутом таких революцій є застосування певного кольору, яке має символічне значення, викликає певні асоціації як на свідомому, так і на підсвідомому рівнях. Часто ідеї, зафіксовані в слогані певного політичного руху, не викликають належного їх усвідомлення, тоді як колір залишає відчутний відбиток у свідомості реципієнта.

Одним з останніх прикладів «кольорової» революції стали акції протесту «жовті жилети», які охопили Францію, почавшись із блокування автошляхів від Провансу до Нормандії і переросли у масові протести у Парижі, Бордо, Нанті, Кані і Ренні. Рух «жовтих жилетів» розпочався усередині листопада 2018 року і став найбільшим за останні десятиліття, загальна кількість учасників перевищувала 290 тисяч осіб. Спочатку активісти виступали проти зростання податків на бензин, але згодом вимоги протестувальників розширилися і мали політичний характер.

Об'єднувальним кольором протестувальників став люмінесцентний жовто-зелений колір жилетів безпеки, які згідно з французьким законодавством водії зобов'язані одягати у випадку поломки транспортних засобів чи інцидентів на автошляхах. Ці жилети сприймається багатьма французами як тягар і уособлюють дратівливий, нав'язливий символ державного примусу – відтак протестувальники використали цей одяг, щоб передати на найвищий рівень свій гнів та невдоволення. Скупчення яскравих добре видимих жилетів на заблокованих дорогах у містах, містечках і селах по всій Франції діють як маяк для імовірних послідовників руху, особливо якщо протести відбуваються у темну пору доби.

Рисунок 1- Світлини активістів руху «жовтих жилетів» у Франції

Яскравим прикладом «кольорової» революції в Україні стала Помаранчева революція листопада-грудня 2004 року, відома далеко за її межами. Помаранчева революція – це акції протесту українських громадян, що були викликані масовими фальсифікаціями президентських виборів 2004 року на користь провладного кандидата Віктора Януковича. Ці події отримали назву за кольором, який використовували прибічники кандидата в президенти Віктора Ющенка й опозиційної партії "Наша Україна". Під помаранчевими стягами гуртувалися громадяни, яким була небайдужа доля України.

Розробник політичної символіки передвиборчої кампанії Ющенка Ярослав Лесюк на основі психологічних та соціологічних досліджень обрав багрянний і так прокоментував свій вибір: «Цей колір – добрий, теплий, він несе одну енергетику – енергетику єднання».

Аналітики стверджують, що жовтогарячий колір володіє певними гіпнотичними властивостями: символіка такого кольору не лише привертає увагу реципієнта, а й утримує її, що надзвичайно важливо для будь-якої політичної кампанії.

У теорії кольорів Макса Люшера, яку швейцарський психолог вважав головною справою свого життя, помаранчевий колір символізує потік життєствердної енергії, силу волевого зусилля, наступальні тенденції та пристрасть боротьби.

З наукової точки зору кольори жовто-червоного спектру активують симпатичні відділи нервової системи, які відповідають за процеси збудження та активізації.

Рисунок 2 – Помаранчева революція в Україні у 2004 році

Згідно з твердженнями іноземних фахівців, команда Віктора Ющенка провела одну з найбільш успішних у світовій історії виборчу кампанію, в якій було ідеально поєднано ефективний менеджмент, системний характер роботи виборчих штабів та надзвичайно вдало підібрану символіку – помаранчевий колір, як символ єдності, та влучні гасла («Ющенко – так!», «Вірю. Знаю. Можемо», «Разом переможемо»), що стимулювали процес консолідації українського народу.

Таким чином, використання механізму колірних переваг в агітаційних матеріалах та символіці політичного руху має важливе значення, оскільки цей метод впливу дозволяє відправити яскравий меседж в інформаційний простір, щоб привернути увагу суспільства в усіх куточках землі та об'єднати його.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Прокопович Т. А. Колір у політиці. Чинники колірних переваг / Т. А. Прокопович. – С. 1–17
2. Позднякова-Кирбят'єва Е. Г. Психосемантика кольору в дослідженні соціальної пам'яті про війну / Е. Г. Позднякова-Кирбят'єва. // Нова парадигма. – С. 158–168.
3. Ваннек Л. Жовтий, зелений, помаранчевий, шафрановий: кольори протестів по всьому світі [Електронний ресурс] / Л. Ваннек. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.radiosvoboda.org/a/29659219.html>.
4. Орел Л. М. Помаранчева революція – яскравий феномен новітньої української історії [Електронний ресурс] / Л. М. Орел. – 2008. – Режим доступу до ресурсу: <http://museum.kh.ua/academic/sumtsov-conference/2008/article.html?n=170>.

Франчук Катерина Ігорівна – студентка групи Ек-176, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: franchukekaterina999@gmail.com

Денисюк Світлана Георгіївна – доктор політичних наук, професор, професор кафедри суспільно-політичних наук, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: svetadenisiyk@gmail.com

Franchuk Katerina I. - student of EK-17b group, Faculty of Management and Information Security, Vinnitsa National Technical University, Vinnitsa, e-mail: franchukekaterina999@gmail.com

Denysyuk Svitlana G. - Doctor of Political Science, Professor, Professor of Social and Political Sciences , department, Vinnitsa National Technical University, Vinnitsa, e-mail: svetadenisiyk@gmail.com